Lotte is een van de twee vrouwelijke teamleaders bij DOVO.

"Stress? Daar heb ik eigenlijk nooit last van"

Ontmijningsdienst DOVO heeft liefst twee Limburgse vrouwen in zijn rangen. Een van hen is teamleader Lotte (35) uit Zonhoven. Stress kent ze amper en schrik heeft ze al helemaal niet wanneer ze munitie opruimt of bommen ontmantelt. "Nee, we knippen geen draadjes door zoals in de film."

ZONHOVEN

De Dienst voor Opruiming en Vernietiging van Ontploffingstuigen, kortweg DOVO, werd vorig jaar bijna dubbel zo vaak opgetrommeld als de voorgaande jaren. De teams komen ter plaatse om explosieven op te ruimen en te analyseren. En als je bij zo'n ontmijningsteam een vrouw ziet, ga er dan maar vanuit dat het een Limburgse is. Want de enige twee vrouwelijke teamleaders komen allebei uit onze provincie. "Er is ook nog een vrouwelijke officier, maar dat is geen Limburgse", grapt Lotte. Haar achternaam mag uit veiligheidsoverwegingen niet worden gegeven.

Het stond in de sterren geschreven dat Lotte in het leger zou terechtkomen. Maar de ontmijningsdienst was niet meteen de meest logische keuze. "Mijn moeder is een gepensioneerde militair. Mijn vader is een ex-militair. In de middelbare school wist ik dan ook al dat ik militair zou worden. Op mijn 17de slaagde ik voor het ingangsexamen voor onderofficier. Maar ik was nog wat jong. In 2013 maakte ik dan toch de stap. Na mijn opleiding specialiseerde ik me als munitievernietiger."

In Leopoldsburg?

"Ja, in het munitiedepot. Daar kwam ik in contact met de mensen van DOVO. Die kwamen er hun munitie ophalen om te vernietigen. Voordien kende ik de ontmijningsdienst niet. Maar hun verhalen spraken me aan. Wat ze deden, de oefeningen... Hun werk heeft nut. Zij maken België weer veilig, terwijl ik in een bunker zat. Zo is de bal aan het rollen gegaan."

Zo'n opleiding, hoe gaat dat in z'n werk?

"Die duurt ongeveer een jaar. Omdat ik al munitievernietiger was, moest ik die cursus niet meer volgen. Maar de theorie van alle munitie uit de Eerste en de Tweede Wereldoorlog passeerde wel de revue. En dat zijn er heel veel. Je leest over de gevaren, hoe het systeem inwendig in elkaar zit, hoe het te vernietigen ... Zodat je weet wat je kan doen, en wat je vooral niet kan doen. Het tweede deel van de opleiding is praktisch. Het gaat van de vernietiging van munitie tot het oplossen van een verdacht pakket. Dan zit je echt in zo'n bompak. Telkens in een team van drie. En ik moet zeggen, dat is een pittige. Daar wordt duidelijk of je stressbestendig bent of niet. Tot een paar jaar geleden haakte de helft van de kandidaten daar af. Intussen zijn de slaagkansen wel hoger."

Heb je zelf nooit last van stress?

"Goh, eigenlijk niet. Je hebt het of je hebt het niet. Aanleren om rustig te blijven in zulke situaties, is heel moeilijk. Sommige mensen doen rare dingen onder stress. Anderen hebben dan weer stress nodig om goed te presteren. Ik hoor gelukkig bij die laatste categorie. Een beetje gezonde stress werkt voor mij om me goed te focussen."

En dan, je bent ontmijner. Wat moet je dan doen?

"Als het woord 'bom' in België valt of 'verdacht pakket', kan je ervan uitgaan dat een team van ons ter plaatse komt. Dat kan gaan van gevonden munitie uit de wereldoorlogen tot enveloppen met poeder. En dan is er nog de nieuwste hype: de ontplofte cobra's *(een soort zelfgemaakte bom op basis van vuurwerk, zoals in Antwerpen geregeld wordt gebruikt bij aanslagen in het drugsmilieu, red.)*."

Ontplofte cobra's, waarom moeten jullie daar naartoe?

"Om foto's te maken van hoe de scène eruit ziet. Bij alle onderdelen die we terugvinden zetten we nog eens nummertjes. Alles wordt apart gefotografeerd. Tot slot zijn er de staalnamen van de ontploffing om te weten waar het epicentrum was en wat er precies in de bom zat. Dan is het verzamelen geblazen. Dat gebeurt altijd in overleg met het gerechtelijk labo."

Heb je ooit al schrik gehad? Want zo'n verroest stuk ijzer met munitie in, veilig lijkt het niet.

"Nee. In het begin had ik wel eens zoiets van: 'Wat is dat nu?' Maar uiteindelijk ben je met munitie bezig die je uit de cursus kent. Trouwens, als we twijfelen, hebben we nog altijd onze gidsen en onze meter. Ook in onze metier geldt: meten is weten. Op die manier komen we te weten welk type het is, waar het is gemaakt. Cijfers staan er vaak niet meer op. Die zijn allemaal weggevreten door de jaren. De forceerband kan voor ons ook wel een aanwijzing zijn."

"Als in de buurt van stations of luchthavens grote werken beginnen, weten we bijna met zekerheid dat we prijs gaan hebben. Omdat die locaties in de oorlog zwaar werden gebombardeerd"
Lotte
teamleader bij DOVO

De forceerband?

"Als je een projectiel hebt, is er ook een band. Zo kan je zien of het is afgevuurd. Als dat zo is, dan is de munitie door een loop getrokken. Dat zegt al veel. Geen forceerband betekent ontploffingsgevoeliger. Dan is het gevaarlijk om het projectiel te verplaatsen en kiezen we er vaak voor om het ter plaatse onschadelijk te maken."

Jij was erbij toen de zware vliegtuigbom aan het station van Hasselt werd gevonden in mei 2021

"Dat was helemaal in het begin van mijn carrière bij DOVO. Ik had permanentie. Het was een van mijn meest memorabele momenten. Gewoon omdat het in mijn eigen geboortestreek was. Ik kreeg zelfs een bericht via BE-Alert. Terwijl ik er met mijn neus bovenop zat. (lacht) Die operatie zal ik niet snel vergeten."

Stopt het opruimen van die bommen uit de wereldoorlogen niet stilaan?

"Nee, er liggen er nog heel veel. DOVO Poelkapelle haalt in West-Vlaanderen nog dagelijks materiaal uit de Eerste Wereldoorlog op. DOVO Zeebrugge werkt daar ook een beetje, maar gaat toch vooral de zee op om onderwatermijnen te ontmantelen. De rest is voor ons. Wij komen vaker materiaal uit de Tweede Wereldoorlog tegen. Obussen, granaten en zo'n grote bom als in Hasselt. Al is dat een zeldzaamheid. Tot ze in de buurt van stations of luchthavens grote werken beginnen uit te voeren. Dan weten we bijna met zekerheid dat we prijs gaan hebben. Simpelweg omdat die locaties in de oorlog zwaar werden gebombardeerd. Wij, de mensen van Meerdaal *(het hoofdkwartier van DOVO in Oud-Heverlee, red.)*, staan naast het ophalen van oude munitie ook nog in voor het ontmantelen van verdachte pakketten en het onderzoek na bomaanslagen."

Hoort daar dan ook 'draadjes knippen' bij? Zoals in films?

"Nee, dat is iets typisch iets wat uit een film komt. Ik heb er geen idee van hoe die misvatting ooit is ontstaan. Heel vaak krijg ik die vraag: 'Welk draadje moet je knippen?' Geen dus. We werken heel anders. We hebben bepaalde specifieke procedures en middelen om deze verdachte pakketten onschadelijk te maken."

"Die vliegtuigbom in Hasselt zal ik niet snel vergeten", zegt Lotte.

Lotte tijdens een oefening op Curaçao.

Zelf nooit schrik gehad om daaraan te beginnen?

"We worden daarvoor opgeleid. We gaan in het buitenland op oefening om de gekste scenario's op te lossen. Zo'n verdacht pakket of een zelf in elkaar gestoken bom zijn uiteraard gevaarlijker dan de munitie uit de wereldoorlogen. Munitie kunnen we perfect identificeren, bij een verdacht pakket of een cobra moeten we dat nog uitzoeken. Maar we kunnen altijd steunen op een heel team. Het is echt heel belangrijk dat je er niet alleen voorstaat. En intussen is ons materiaal ook veel beter geworden. Dat bompak bijvoorbeeld. Het weegt 30 kilogram en we moeten dat verplicht aandoen bij elke benadering van een verdacht pakket. Maar het zorgt er wel voor dat onze ledematen niet uit elkaar worden gereten. De impact blijft, maar de inwendige verwondingen zouden veel minder zijn."

"Zo'n bompak weegt 30 kilogram. Maar het zorgt er wel voor dat onze ledematen niet uit elkaar worden gereten"
Lotte
Teamleader bij DOVO

Klinkt voor een leek niet meteen geruststellend

"(lacht) Tja, saai werk wordt het nooit. Het is altijd wel iets anders en het evolueert ook. Je moet je dus altijd blijven bijscholen. Maar dat maakt de job net zo leuk."